

Sote-uudistus ja ICT

Sote-uudistus ja sen vaikutus IT-palveluihin ja tietohallinnon järjestämiseen

9.12.2014

Maritta Korhonen

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen keskeiset tavoitteet

Päämääränä väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.

- Turvataan yhdenvertaiset, asiakaslähtöiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut koko maassa
 - vähennetään eriarvoisuutta
 - henkilöstövoimavarojen kohdentaminen yhdenvertaisesti
- Vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluja
 - tarkoituksenmukainen ja tasapainoinen palvelukokonaisuus
 - mahdollistetaan palvelujen toteutus uusilla tavoilla, muun muassa lähipalvelut
- Toteutetaan kustannustehokas ja vaikuttava palvelurakenne
 - kustannuskehityksen tasapainottaminen
 - palvelujen uudistaminen, vaikuttavuus ja laatu

Keinot uudistuksen tavoitteiden saavuttamiseksi

- Mahdollisimman laaja sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio
 - palvelukokonaisuus saman johdon ja budjetin alle
 - ihmisten palvelutarpeet huomioidaan kokonaisuutena
 - selkeä ja tehokas hallinto
- Vahva kansallinen ohjaus
- Asiakkaiden ja henkilöstön osallistaminen

Mikä on muuttunut lausuntokierroksen jälkeen?

8.12.2014

 SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Toimivat palvelut,
vahvat yhteisöt

Järjestämisvastuu

- Järjestämisvastuu on viidellä sote-alueella
 - eduskunnalle annettavassa laissa määritellään alueisiin kuuluvat kunnat ja niiden nimet
- Järjestäminen ja tuottaminen erotetaan toisistaan
 - järjestämisvastuun käsite on osin erilainen kuin nykyisin
- Sote-alueen kuntayhtymä vastaa siitä, että sen alueella kuntien asukkaat ja muut palveluihin oikeutetut saavat tarvitsemansa palvelut

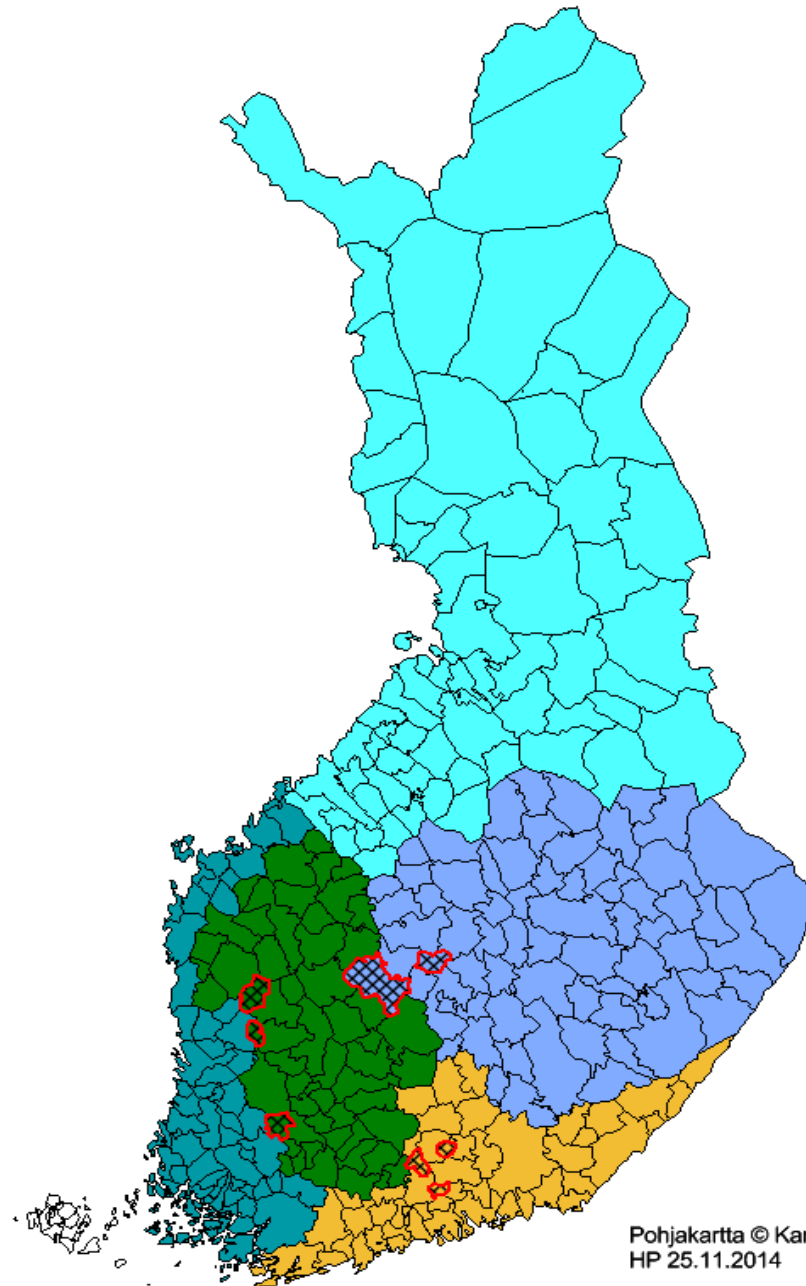
Sote-alueisiin kuuluvat kunnat

- Maantieteellisenä pohjana nykyiset erityisvastuualueet
- Kuntia kuultiin niiden sijoittumisesta
 - 8 kuntaa esitti nykyisestä ervasta poikkeavaa ratkaisua
- Miten alueet muodostuivat
 - lähtökohtaisesti nykyisiin erva-alueisiin pohjautuen
 - Jämijärvi, Karvia ja Punkalaidun Keskiseen sote-alueeseen
 - Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kunnat Eteläiseen sote-alueeseen
 - Keuruu ja Uurainen Itäiseen sote-alueeseen

Sote-alueet

- Läntinen
- Keskinen
- Pohjoinen
- Itäinen
- Eteläinen

Palvelujen tuottamisvastuu

- Tuottamisvastuu on kuntayhtymällä
 - kuntien sopimuksen perusteella voi olla myös vastuukuntamalli
- Tuottamisvastuun edellytykset laissa
 - tehtävän edellyttämä oma henkilöstö ja muut voimavarat
 - kyky vastata ehkäisevistä, korjaavista, hoitavista, kuntouttavista ja muista sote-palveluista yhtenäisenä kokonaisuutena
 - tuotantovastuu on kaikilla yhdenmukainen
 - ”teemalliset kuntayhtymät” eivät ole mahdollisia
- Valmistelussa on määritelty tuottamisvastuussa olevien kuntayhtymien lukumäärä kullakin sote-alueella
 - kuntayhtymien muodostamisprosessi kuntalähtöisesti
- Sote-alue päättää tuottamisvastuussa olevat kuntayhtymät
 - edellytyksenä kriteerien täytyminen

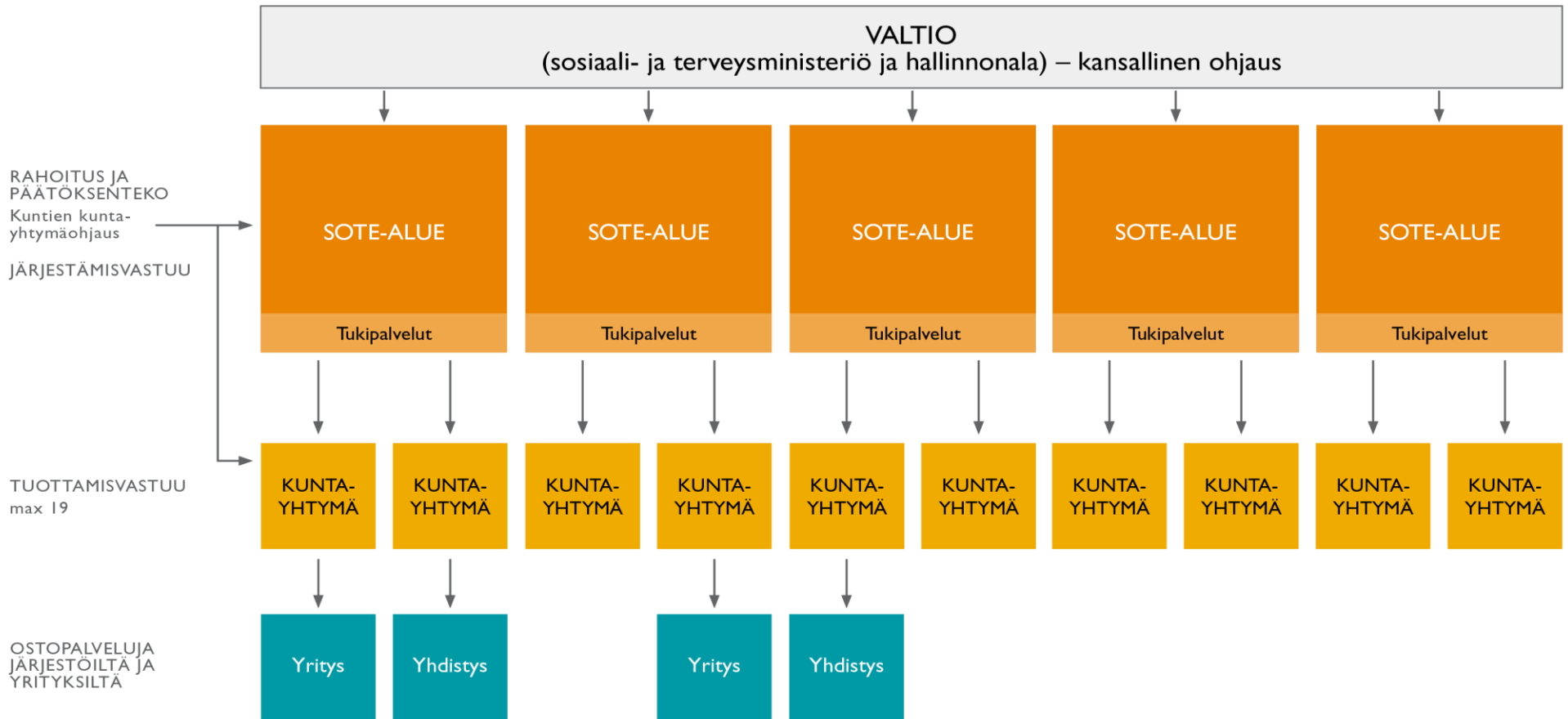
Tuottamisvastuullisten kuntayhtymien enimmäismäärä

- Tuottamisvastuullisia kuntayhtymiä voi olla enintään seuraavasti:

– Eteläisellä sosiaali- ja terveysalueella	enintään	4
– Itäisellä sosiaali- ja terveysalueella	enintään	4
– Keskisellä sosiaali- ja terveysalueella	enintään	3
– Läntisellä sosiaali- ja terveysalueella	enintään	3
– Pohjoisella sosiaali- ja terveysalueella	enintään	5
- Alueilla voidaan päättää, että tuottamisvastuullisia kuntayhtymiä on edellä mainittua vähemmän.
 - jos kunnat päättävät vastuukuntamallista, niiden ja kuntayhtymien yhteenlaskettu määrä on yllä todetun mukainen

Uusi sote-palvelurakenne

Asukkaiden vaikutusmahdollisuudet

- Lausuntopalautteen perusteella kuntien asukkaiden vaikutusmahdollisuuksia on vahvistettu
 - järjestämispäätöksen valmistelussa
 - sote-toimintaan vaikuttamisessa
- Asukkaita on kuultava ja näkemykset on otettava huomioon
 - tarkempi menettelytavat on todettava järjestämispäätöksessä

Päätöksenteko kuntayhtymissä

- Kuntayhtymän yhtymävaltuustossa tai -kokouksessa kunnan edustajien äänimäärä perustuu kunnan asukaslukuun
- Päätöksen takana on oltava enemmistö annetuista äänistä ja määräosa kuntien edustajista
 - sote-alueella vähintään 1/3:sta kuntia enemmistö edustajista
 - tuottamisvastuussa olevassa ky:ssä enemmistö vähintään 2 kunnan edustajista

Järjestämispäätöksen hyväksyminen

- Lausunnolla olleen luonnoksen perusteella STM olisi pitänyt hyväksyä järjestämispäätös
 - kritiikkiä kunnilta
 - myös perustuslain näkökulmasta ongelmallinen
- Hyväksymisen sijasta STM:tä on kuultava päätöstä valmisteltaessa
 - ministeriön näkemykset on otettava huomioon
 - järjestämispäätös käsitellään neuvottelumenettelyssä

Rahoitus

- Kuntien maksuosuuden määräytymistä on tarkennettu
 - lausuntopalaute ja laskenta otettu huomioon
 - asukasluvun paino on 20 % ja tarvetekijöiden (ikä rakenne ja sairastavuus) 80 %
 - olosuhdetekijöitä ei oteta huomioon
- Tuottamisvastuussa olevan ky:n rahoitus
 - rahoitus osin laskennallisesti (80 %) ja osin kustannus- ja vaikuttavuusperusteisesti (20 %)

Rahoitus, kuntakohtaiset laskelmat

- Kuntakohtaiset laskelmat
 - aineisto valmisteltu yhteistyössä VM:n ja Kuntaliiton kanssa, vuosien 2011-2013 tiedot
 - siirtyminen laskennalliseen järjestelmään muuttaa kuntien rahoitusvastuuta
 - 1/2 voittoa ja 1/2 häviää, pääosin muutokset ovat
- Muutoksia tasataan vuosina 2017-2020
 - alle +/- 50 €/asukas muutoksia ei tasata
 - jos muutos on >400 €/as, taseus jatkuu vuoden 2020 jälkeenkin

Uudistuksen eteneminen

- Hallituksen esitys eduskuntaan 4.12.
 - perustuslakivaliokunnan lausunto
- Laki voimaan lopputalvella-keväällä 2015
- Sote-alueiden muodostaminen
 - käynnistyskokous 1.5.2015
- Sote-alueet aloittavat 1.1.2016
- Tuottamisvastuussa olevien kuntayhtymien muodostaminen
 - valmistelu 2015–2016
 - sote-alue päättää järjestämispäätöksessä viimeistään 31.10.
- Tuottamisvastuussa olevat kuntayhtymät aloittavat 1.1.2017

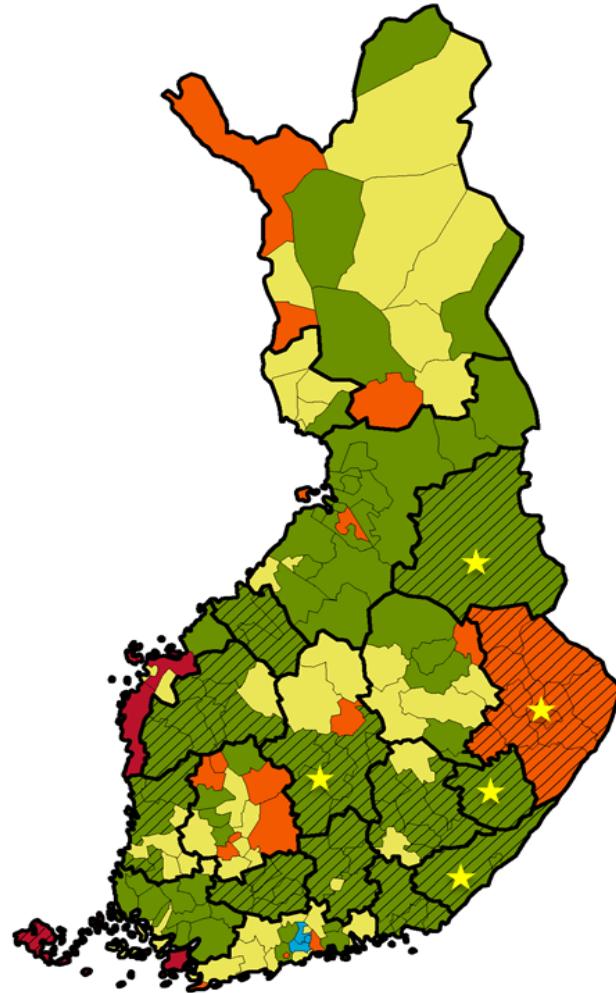

Sote-uudistuksen toimeenpano

- Organisoituminen kunnissa ja valtiolla
 - ministeriöön on jo asetettu toimeenpanoryhmä
 - sidosryhmät mukana
- Neuvontapalvelu, tietopankki ja muutosviestintä
- Tietopohjan vahvistaminen ja tiedolla johtaminen
- Toimeenpanon tuki tuleville sote-alueille
- Rahoitus
- Uudistuksen seuranta ja arviointitutkimus

Terveydenhuollon potilaskertomusjärjestelmät 2011

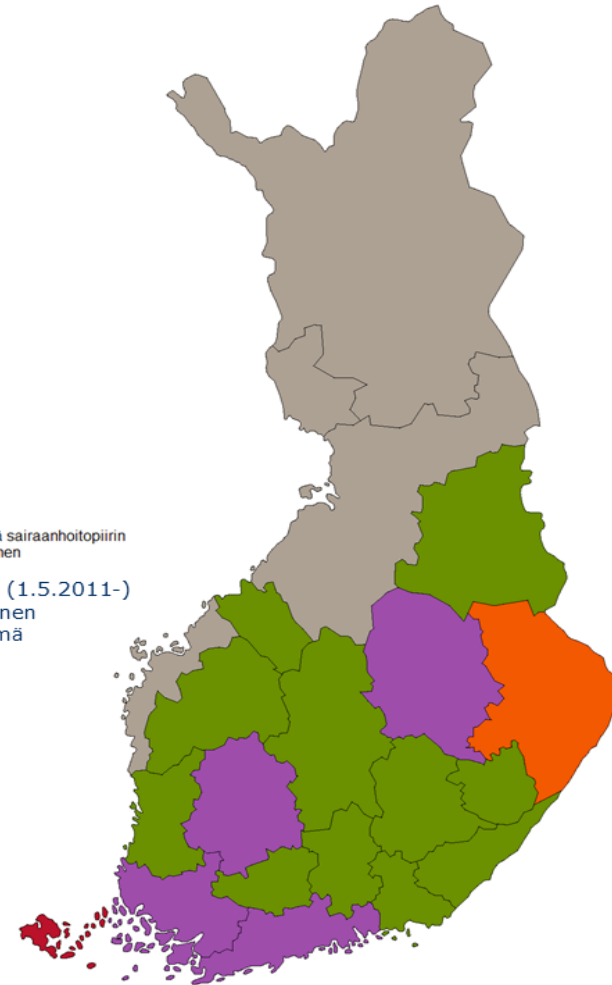

Terveyskeskukset

- / Sama järjestelmä*
- Abilita
- Effica
- GFS
- Mediatri
- Pegasos
- Uranus
- Esko

*saman merkkinen tietojärjestelmä sairaanhoitopiiriin kanssa. Toteutus erillinen tai yhteinen

★ Terveydenhuoltolain (1.5.2011-) mahdollistama yhteinen potilastietojärjestelmä

Sairaanhoitopiirit

Tarkasteluajanjaksolla 2009-2011 alueellisesti yhtenäiset potilastietojärjestelmät lisääntyneet. 1.5.2011 voimaan tulleen terveydenhuoltolain nojalla sairaanhoitopiiriin alueen toimintayksiköiden potilasasiakirjat muodostavat yhteisen potilastietorekisterin.

Tuottamisvastuullisten kuntayhtymien enimmäismäärä

- Tuottamisvastuullisia kuntayhtymiä voi olla enintään seuraavasti:

– Eteläisellä sosiaali- ja terveysalueella	enintään	4
– Itäisellä sosiaali- ja terveysalueella	enintään	4
– Keskisellä sosiaali- ja terveysalueella	enintään	3
– Läntisellä sosiaali- ja terveysalueella	enintään	3
– Pohjoisella sosiaali- ja terveysalueella	enintään	5
- Alueilla voidaan päättää, että tuottamisvastuullisia kuntayhtymiä on edellä mainittua vähemmän.
 - jos kunnat päättävät vastuukuntamallista, niiden ja kuntayhtymien yhteenlaskettu määrä on yllä todetun mukainen

THL: Sote-vaikutusten ennakoarviointi

- Esitys mahdollistaa sen, että alueille muodostuu yhteen toimiva tietohallinto, mikäli alueet niin päättävät.
- Uudistuksesta seuraa merkittäviä muutoksia tietohallintoon. Aikaa muutosten toteuttamiseen ja niistä aiheutuviin kustannuksiin varautumiseen on vähän.
- Uudistus sisältää tietohallinnon ja -järjestelmien osalta huomattavia mahdollisuuksia mutta myös suuria riskejä, joita huolellinen ennakkosuunnittelu voi lieventää.
- Tiedonhallintaa joudutaan uudistamaan merkittävästi eikä uudistuksen alkuvuosina saada kaikkea arvioinnissa ja seurannassa tarvittavaa tietoa.
- Tietosisältöjen vertailukelpoisuus jää toimeenpanossa huolehdittavaksi ja sisältää riskin yhdenmukaisen kansallisen tiedon menettämisestä.
- Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpitovastuun siirtyminen sotealueille on selvä parannus nykyiseen, mutta jättää vielä yksityiskohtia toimeenpanossa ratkottavaksi.

Alueellinen tietohallintovastuu

- 13 § *Sosiaali- ja terveysalueen muut tehtävät*
- 6) sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan ja asiakas- ja potilastietojen käsittelyn yhteensovittaminen sekä alueellisen kokonaisarkkitehtuurin määrittely siten kuin julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta annetussa laissa (634/2011) säädetään

Alueellinen rekisterinpitovastuu

- 60 § *Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpito*
- Sosiaali- ja terveysalue on henkilötietolain (523/1999) 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettu rekisterinpitäjä sen järjestämisvastuulle kuuluvassa toiminnassa syntyneille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilasasiakirjoille.

Toimeenpanoon liittyvät tietohallinto/ICT-kysymykset

- Kansallisen ohjauksen muutokset
- Sote-alueiden välisen yhteistyön malli
- Alueellisten tietohallintorakenteiden muodostaminen
- Sote-alueen tavoitetilan kokonaisarkkitehtuurin kuvaaminen
- Järjestämispäätökseen liittyvien IT-sisältöjen valmistelu
- Omaisuussirrot (IT-ratkaisut, IT-yhtiöt)
- IT-infran yhdistäminen/konsolidointi
- Asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhdistäminen/konsolidointi
- Tulevien hankintojen suunnittelu ja koordinointi
- IT-ratkaisujen toteuttamisesta ja tuotantotavoista sopiminen
- Kansallisen tilastoinnin ja seurannan muutokset (huomioiden Sote-alueen tiedonkeruuvastuu ja kansallisen ohjauksen tietotarpeet)
- Rekisterinpitäjyyden muutokset kansallisiin, alueellisiin ja paikallisiin järjestelmiin

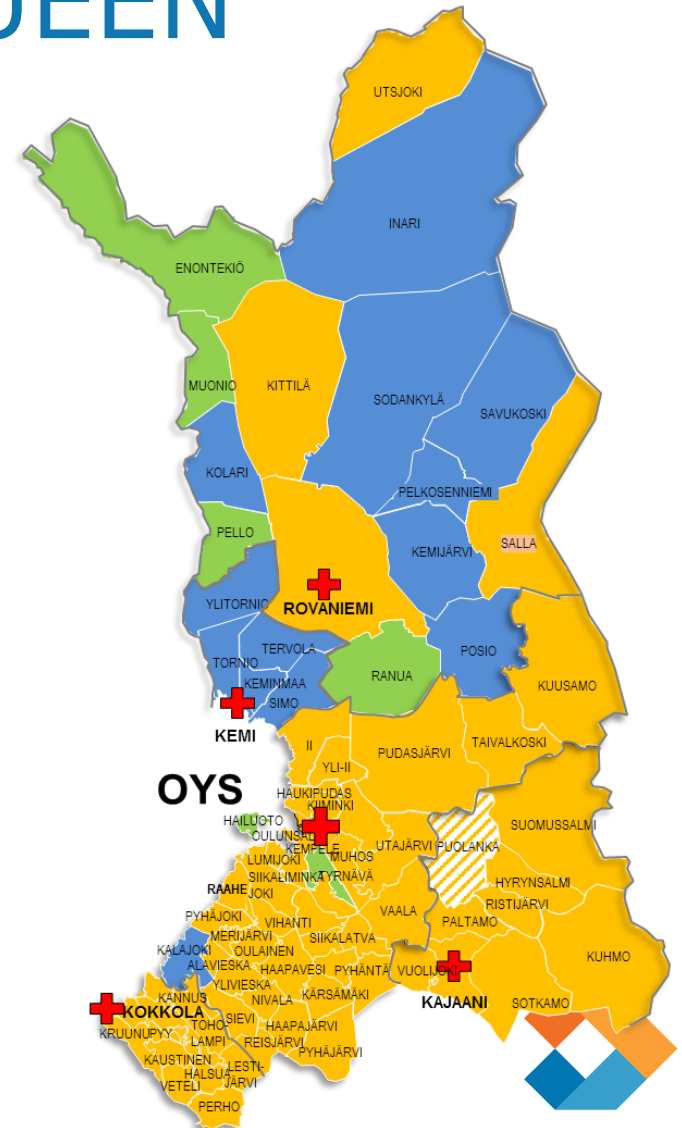
Toimenpiteet ohjauksen vahvistamiseksi

- Kansallisen ohjauksen vahvistaminen ja alueiden välisen yhteistyön varmistaminen
 - STM:n ohjaus
 - Muiden kansallisten toimijoiden vastuut
 - Sote-alueiden välille kansallinen pysyvä yhteistyömalli
- Alueellisen ohjauksen vahvistaminen Sote-alueiden muodostumisen kautta
 - Sote-alueiden vastuu kokonaisarkkitehtuurista sekä kehittämistyön ja palvelutuotannon alueellisesta koordinaatiosta
- Uudistamista tukevien ICT-investointien vauhdittaminen ja rahoitusohjauksen selkeyttäminen
 - Asiakas- ja potilastietojärjestelmät sekä kansalaisten sähköiset palvelut

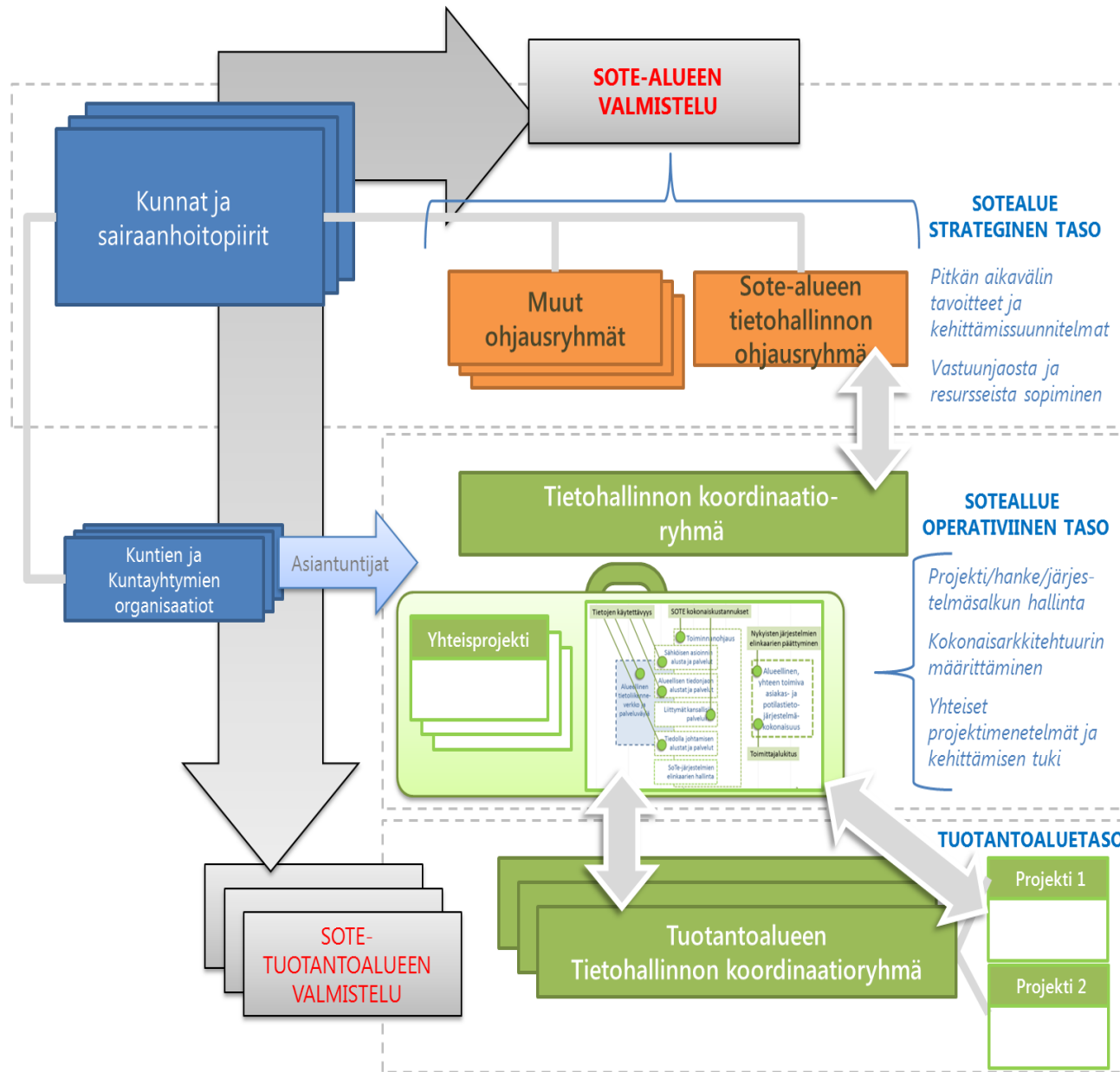

POHJOISEN SOTE-ALUEEN ICT-RATKAISUT

- Effican eri versioita
- Pegasos ja Kunta-Pegasos
- Mediatri
- Erikoissairaanhoidon järjestelmät

ENSIVAIHEEN YHTEISTYÖMALLI

Toimivat palvelut,
vahvat yhteisöt

Nykyiset ICT-yhtiöt

Yhtiöt

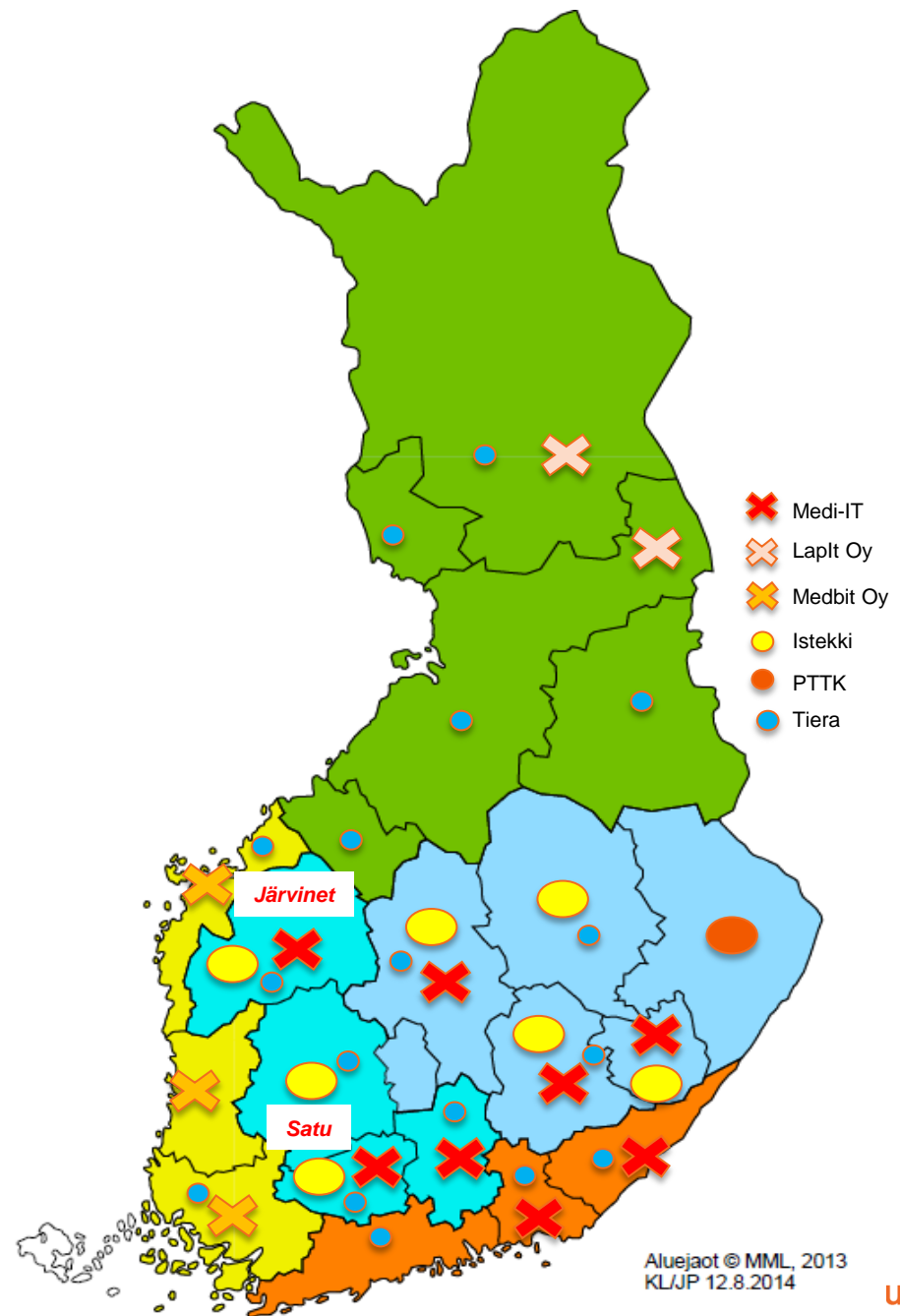
- Istekki Oy
- Järvinet Oy
- Kuntien Tiera Oy
- LapIT Oy
- Medbit Oy
- Medi-IT Oy
- Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy
- Sastamalan tukipalvelut Oy

Liikelaitokset

- ..

Eroja

- historia
- toiminnan laajuus
- palvelut (terveys-IT/sote-IT,/IT/Muut tukipalvelut/Lääkintäteknikka)
- toiminta-alue
- omistus pohja (kunnat / KY:t)

Perustelut alueellisen yhteistyön tarpeelle

Laadukkaiden SOTE -palveluiden tuottaminen edellyttää nykyaikaisia, yhteentoimivia järjestelmiä, jotka

Tukevat hallinnolliset rajat ylittävää organisaatioiden välistä yhteistyötä

Tukevat SOTE -palveluiden ja niiden rakenteiden uudistamista

Tietojärjestelmien kehittäminen, kokonaisarkkitehtuuri ja IT-palvelutuotannon järjestäminen, ylläpitäminen ja kehittäminen on haasteellista - etenkin organisaatiokohtaisesti .

Yhteen toimivien tietojärjestelmä-ratkaisujen ja IT-palveluiden hankintojen onnistunut läpivienti edellyttää riittävän vahvoja tilaajaorganisaatioita tai niiden yhteenliittymiä.

Yhteistyötä lisäämällä on mahdollista johtaa alueellista ja paikallista IT:n hyödyntämistä kokonaisvaltaisesti ja yhteiseen kokonaisarkkitehtuuriin pohjautuen

”Yhteistyötä tehdään, koska sille on suuri tarve ja se on kaikkien etu”

Sote-järjestämislaki ja tietohallinto / ICT

1. Sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan ja asiakas- ja potilastietojen käsittelyn yhteensovittaminen (13§)
2. Alueellisen kokonaisarkkitehtuurin määrittely (13§)
3. Hyvinvointi- ja terveysseurantatietojen ja toimintaa ja taloutta koskevien tietojen kerääminen, analysointi ja hyödyntäminen (13§)
4. Sosiaali- ja terveysalueen tuottamisvastuuseen kuuluvat tehtävät (15 §)
5. Asiakas- ja potilastietojen rekisterinpito (60§)

Laki ei määrittele, missä ja miten ICT-tuotantopalvelut toteutetaan vaan antaa velvoitteen sopia ja päättää tästä Sote-alueella ja niiden välillä

Kansallinen ja alueellinen ohjaus

VM

STM

THL

KANSALLINEN OHJAUS

SOTE ALUE

SOTE-ALUEEN YHTEINEN TIETOHALLINTO

- Yhteistyön ja rakenteiden varmistaminen
- Kokonaisarkkitehtuurin määrittely
- Alueen yhteinen kehittämissuunnittelu
- Tietojen kerääminen, analysointi ja hyödyntäminen
- Yhteisten IT-ratkaisujen järjestäminen ja hankintojen organisointi (järjestämispäätöksessä kuvatussa laajuudessa)

Sote-alueiden ja kuntien kansallinen yhteistyömalli "AKUSTI"

TUOTANTOVASTUULLISET SOTE-KUNTAYHTYMÄT

KUNTAYHTYMIEN/KUNTIEN TIETOHALLINTO

- Vastuu omaa toimintaa koskevasta kokonaisarkkitehtuurista ja IT-ratkaisuista

MUUT KUNNAT/KYt

KUNTIEN JA KUNTAYHTYMIEN TIETOHALLINTO

- Vastuu omaa toimintaa koskevasta kokonaisarkkitehtuurista ja IT-ratkaisuista

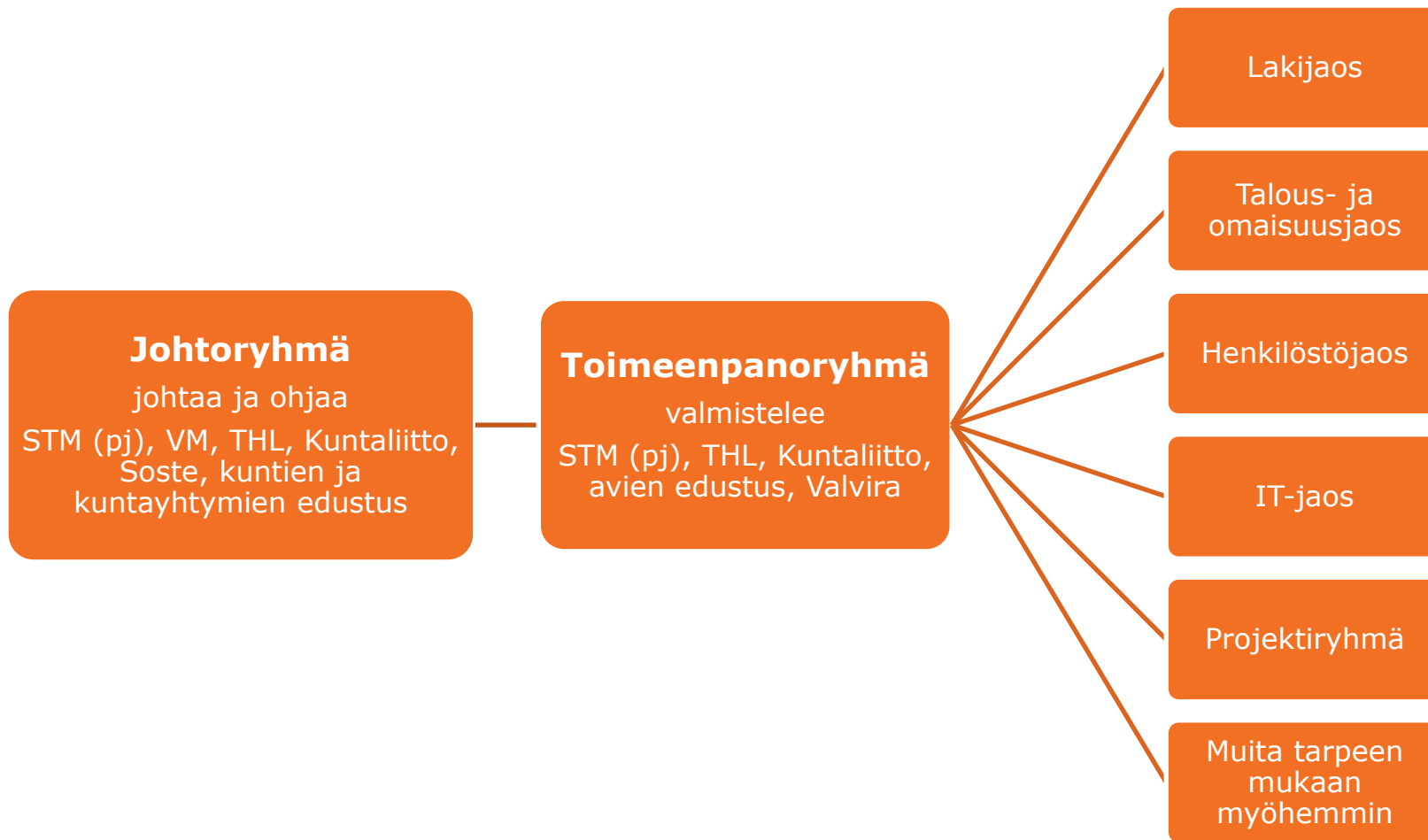
Kokonaisarkkitehtuuri
Järjestämispäätös

Järjestämispäätös
Tulossopimukset
Muut sopimukset

Muut kuntien ICT-ratkaisut

Kansallinen ja alueellinen ohjaus ja linjaukset

Sote-uudistuksen toimeenpanon organisaatio 1.10.2014–1.3.2017

Sote-uudistus, IT-jaos

Puheenjohtaja Maritta Korhonen, kehittämispäällikkö,
sosiaali- ja terveysministeriö

- Jäsenet:

Jari Porrasmaa, erityisasiantuntija, sosiaali- ja
terveysministeriö

Jukka Lähesmaa, erityisasiantuntija, sosiaali- ja
terveysministeriö

Minna Saario, projektipäällikkö, Suomen Kuntaliitto

Päivi Hämäläinen, osaston johtaja, Terveysten- ja
hyvinvoinninlaitos

Riku Jylhänkangas, tietohallintoneuvos, valtionvarainministeriö

- Jaosto tekee yhteistyötä Suomen Kuntaliiton Akusti-yhteistyöryhmän
kanssa.

IT-jaoksen tehtävät

- Sote-tietohallinnon kansallisen ohjauksen uudistaminen uutta rakennetta vastaavaksi
- Sote-alueiden tietohallinnon koordinoinnin ohjaus ja tuki
- Alueellisten ja kansallisten tietojärjestelmäratkaisujen koordinointi
- Kansallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmäpalveluiden käyttöönoton varmistaminen ja kehittämisen priorisointi sote-alueiden tueksi
- Kansallisen ja alueellisen tiedolla johtamisen, seurannan ja arvioinnin tietotuki
- Sote-tiedonhallinnan uudistaminen

Sote-tieto hyötykäyttöön 2020 ja sote-uudistus

Kansalainen

pystyn itse

Ammattilainen

kyvykkäille käyttäjille fiksut järjestelmät

Palvelujärjestelmä

rajalliset resurssit oikeaan käyttöön

**Tieto hyvinvoinnin ja
uudistuvien palveluiden
tukena**

Infostrukturi

pohja kuntoon

Ohjaus ja yhteistyö

siiloista samaan säveleen

Tiedolla johtaminen

tiedä ensin, johda sitten

**Toimivat palvelut,
vahvat yhteisöt**

Kiitos!

